

TELEGRAFUL ROMÂN.

zare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Școale și limba magiară.

Infînțarea universității din Cluș și deschiderea ei în 1872 — în centrul Ardelului locuit în mare majoritate de români, a fost un semnal, despre intențiunile ce le avea guvernul față de cultura românilor, față de limba română.

În loc de a se da mai multe catedre cu limba de propunere română, s'a dat ca de milă singură catedra pentru literatura română, pentru-ca și acesta se ajungă după un deceniu o caricatură.

Legea pentru introducerea limbei magiare ca studii obligat în școalele populare, zămislită la 1879 era a doua verigă din catena menită pentru sugrumarea limbei române și răspândirea limbei magiare tot mai mult. Alte verigi s'au adaus în catenă. La 1883 guvernul ne fericesce cu legea pentru școalele medii, era în 1891 catena se completază cu legea pentru asile. Întrăgra înstrucțiunea înót în apele magiarisărei.

Luptele celor chemați puși în fruntea bisericeii și ai națiunii se pare că mai mult a desceptat atențiunea contrară asupra forței noastre de rezistență. Legile croite anume pentru sugrumarea școalelor noastre și strimtorarea limbei noastre, au fost și strimtorate de o cutesanță șovinista, a celor chemați, ca să le pună în practică.

Sunt mai multe de două decenii, decând se lucră mai întâiu mai mult pre ascuns, era acum pre față pentru răspândirea limbei magiare în contul limbilor române, și preste tot în contul limbilor naționalităților. Între mijloacele efective sau considerat dela început infînțarea de școli comunale și de stat, prin comuna curat române, apoi mestecate. Urmarea a fost, că în multe comune noastră confesională — din indolența celor chemați a cădut jertfă, și pre ruinele ei s'a ridicat școala comunală ori de stat cu

limba de propunere exclusiv magiară — era unde și unde a rămas tolerată și limba română, pre lângă cea magiară. — Inspectorii de școle ajutați de organele administrative, unde numai au putut au ridicat școle magiare comunale și de stat. Și care era atitudinea organelor noastre, cari steteau în imediată atingere cu poporul? S'au făcut ele ore datorința? Unele au stat cu mâinile în sin cuprinse de un indiferentism aprópe turcesc. Alții scurt vędători ca să nu dăcem orbi, s'au legănat în speranța că influința școalelor comunale și de stat în ce privesce răspândirea limbei magiare pre conta limbei române va rămâne aprópe nulă. Sunt tocmai 10 ani de când convenind în Hațeg cu un protopresbiter român imi dicea: ce învață copii unguresce în școlă, uită în viață de tóte zilele. Școala magiară nici când nu va putea cutropi influința familiei și a societății române. Am căbătut pre acest dignitar bisericesc, în a cărui tract școlele comunale se îmulțiau, dicându-i: nu vedeți cum școala grecăscă a stins aprópe limba română la macedoneni: nu vedeți, cum o parte din macedoneni frați de ai noștri români, sunt cu totul perduți pentru noi jurând în Helada, ca pre sânta cruce? Tóte aceste erau vorbe în vânt Unii dintre cei-ce erau în fruntea comunei, și a bisericeii, omeni cu puțină carte, s'au tređit numai când domnul notariu și cu pretorele în numele reprezentanței comunale au cerut se li se facă școala comunală ori de stat. Alții, și acestia sunt demni de disprețul tuturor românilor au rămas indiferenți față de școala de stat, fiindcă și aveau înaintea lor numai interesele lor marșave de căți-va floreni, ori sluşba de jude și altele. Am avut ce e drept și ómeni în fruntea bisericeii și a comunei, cari s'au opus cu curagiu infînțării de școli comunale. Acestia au vędut periclu, ce ne amenință din partea școlei cu limba de propunere magiară.

Astăzi când sute de elevi au părăsit școalele comunale și de stat cu limba de propunere magiară, astăzi când vedem rezultatul limbei magiare ca limbă obligată, orb și bătut de Dđeu ar mai fi acela, care ar afirma că școalele comunale și de stat cu limba de propunere magiară nu sunt un periclu pentru limba noastră românăscă.

Dar se ascultăm pre un bărbat competent magiar neaș și înspect, dl Rethi Lajos din Deva. Acesta în un articol apărut în điarul dlui dr. Jancsó Benedek „Közoktatásügyi szemle” dela 15 Decembre 1893 dice că: „succesul limbei magiare s'a făcut mai mult și mai repede, decât am cu tezat a spera”.

Pre baza datelor primite dela curatorele și scaunele școalelor comunale și de stat, susmemoratul dn înspector face nisce marturisiri față de cari trebuie se ne deschidem ochii. Articulul intitulat: „Răspândirea limbei magiare pe calea școalelor populare” trebuie se fie un memento pentru autoritățile noastre școlare, cari stau în nemijlocită atingere cu poporul.

În nrul procsim vom face o scurtă espunere a datelor acestui articol.

Agitația naționalităților. Sub acéști titlă serie „Magyar Hirlap” de Vineri 9 Februarie un prim articol, în care pledează pentru reformele bisericesci, cari trebuie realizate „dacă nu vom, ca să se nască în statul puteri, cari fac concurență puterii statului și o absorbă” și vrea să arete, că și ura de rasă vine în ajutorul taberei a celor, cari sunt contrarii reformelor. Scopul articolului este, să însufle curagiu „părinților patriei” din dietă, ca acestia să voteze reformele „cari tóte numai cestiune de acele ating, cari fără de a comite păcate contra statului și națiunii noastre, nu se pot pune decât în mâinile statului”, ér de altă parte să-i sparie și atragă pe contrarii reformelor.

Și ca să se ajungă scopul, étă ce spectri le arată:

„Și până când frații noștri români și slovaci fac larmă pentru magiarisarea cu forța, până atunci prin botezare mii de copii se fac români sau slovaci, copii din căsătoriile micste sau de aceea, cari se trag din părinți unguri, locuitori în comune române sau slovace”.

În alt loc éráși susține, că românii și naționalitățile sunt contrare reformelor „caci simt și știu, că lupta contra lor va fi o luptă contra consolidării statului, ér nu cum dic ei, apărarea păcei sociale și religiose”.

Și așa mai departe. Curiósă procedură are șovinismul!

Revista politică.

Foile din Budapesta se ocupă cu atitudinea partidului „național” față de proiectele bisericesci ale guvernului. În o vorbire de aprópe o óra a desvoltat Apponyi vederile sale și s'a declarat contra proiectelor bisericesci ale guvernului și în special contra căsătoriei civile obligătoare. Cont. Apponyi nu a pus însé cestiunea de partid. Vorbirea lui a fost primită cu urale însuflețite. Foile guvernamentale sunt fórte nemulțămite și ridică acuse grave contra lui Apponyi.

Comitetul însărcinat cu arangierea serbărilor milenului unguresc, a hotărít să ridice o statuă lui Arpad în Slavonia. Fôia opozițională croată „Agramer Tagblatt” din acest incident scrie un articol în care dice între altele: „Între acele idei nebune, cari se ivesc din incidentul milenului unguresc se ține și ridicarea unei statue lui Arpad în Slavonia. Planul de ari comitetului oficial, însărcinat cu arangierea serbărilor milenului. Națiunea croată însé simte față de acest Arpad derimător de țeri tot atâta cinste, ca și față de Tamerlan și Dsingiskan, ér dacă

FOIȚA.

PORTRETE

de

Ilarie Chendi.

Domnul Frunză.

Pleiada de versificatori stă astăzi să inundeze câmpul literaturii noastre, care de care cu versuri mai picante, care de care zugrăvesce mai pitoresc și mai mult, vaietele și suspinele, ciripitul paserilor . . . nu mai au sfirșit; ici geme unul amar lovit de săgéta lui Amor, colo ride altul cu sarcasm, persiflând aspru scăderile omenești, și tóte sunt netede și potrivite în rime, și poetica le stă întru ajutor, caci e bogată și poetică limba românăscă! Mai vine pe lângă tóte aceste și împiegurarea, că românul e născut poet; ei, nu are decât să ia condeiul și să scrie necontentit, să înjghebeze la versuri, să zugrăvescă floricele și să le trimită iubitei „legate în buchete”, carea le va ceti cu nesăț, ba să va încerca să-i răspundă tot în modul acesta, — o, ađi mâne ajungem acolo că limba de conversație va fi esclusiv cea rimată!

N'au fost dór toți poeții din fire, dar o diligență mai îndelungată, o creare continuă, o frământare a minții i-a făcut în stare de a produce lucrări considerabile. Lessing ne este o viuă dovadă! el însuși s'a exprimat despre sine că nu e poet, dar are să arete lumii ce este în stare să producă prin diligența și astfel a dat nascere la un ciclu de poesii și drame, cari însé tóte au o basă aprópe numai filosofică și în deosebi morală. Ce a suces lui Lessing de ce să nu succedă și altora și cu deosebire nouă românilor?

Intrebarea asta și-a pus-o — să vede și domnul Frunză poetul.

Frunză! Numele însuși e atât de poetic, încât ar fi un păcat strigător la cer, dacă cine-l pörtă n'ar fi și poet! primăvara când plesnesc mugurii și es la ivelă pândele frunzulițe, cand îmbocesc trandafirii cei delicați, atunci firea pare a fi o lungă și nesfirșită poezie. Tótna când frunzele palide își plécă supărate capetele înaintea brumei nemilóse, când crângurile sunt părăsite de scumpii óspeți cântăreși, prin prășițe trece un cântec ja'nic, el se înalță la sferele înalte spre cerul învélit în manta cernită, spre vędzduhurile purtătoare de nea . . .

Tóte aceste le cuprinde Frunză, cu ochii lui vede lumea în colori poetice, un singur și mare spectru fantastic, în auzul ui sună cele mai frumoase melodii și astfel nu mă mir dacă e mereu predispus spre fantazare.

Dar étă și-a vērât dragostea unghiile și în sufletul lui susceptibil, îl vęd acum des luând refugiu la enunțaiuni pesimistice, vorbele lui sunt exclamațiuni de desilusionare; faptul, că femeile se jócă cu dragostea, cu jeratecul acesta, ca și cu o jucărie copilăreacă, îi se pare prea paradocs Tóte faptele, tóte vorbele îi sunt călăuzite de nedumerirea, în care se află bietul său de suflet, carej nu și'a precizat încă nici o ținută privitoare la seculul frumos, o acésta e delicată cestiune.

„Hei, frate Frunză, placeți Domnișóra X. din strada noastră? îl întrebai eu odată zimbând, sciind că-i place să-i vorbesci de domnișóre. „O batâte”, imi răspunse în modul său, „de ce mă întrebi tocmai de X? mie nu-mi e X, mai mult ca N., e domnișóra de cealaltă, póte fi o flóre frumoasă ce ascunde otravă în staminele ei, deci nu-mi pot da verdictul asupra lor!”

„Hm, ia séma, că ochiul tđu poetic te înșală câte odată! Prea esti indiferent, ba nemilos față cu d-șóra X., precând ea crede a avea în tine un adorator pasionat!”

Peste fața lui serbădă trecu o lumină de bucurie, carea să încercă a o ascunde.

„O batâte. nu-mi spune povesti, caci numai cred în ele” imi raspunse el în glas naiv.

„Dixi, — știu din isvor sigur și îți doresc și succes strălucit! Cred că nu vei întârziă a o impresura cu tot focal inimei tale!” Mă depártai convins, că am urzit o relațiune de dragoste . . . monstruósă!”

Era érnă în aer sbura fulgii albi de zăpadă, cari de cari în forme mai ciudate sgomotal cel obicinuit se potolise . . . pe strada noastră resunau singuratici pași ai lui Frunză. . . ! o, era o frunză unică în felul ei, ce nu îngheta érna, ci înfrunța ori și ce ger. Frunză al nostru scia aș face érna primăvară, în peptul lui înflorea o primăvara cu visuri nebunatiche de amor, și ce-i păsă lui de viscolul ce'l încungiura! Să preumbra pe dinaintea ferestrelor domnișórei Cornelia X. . .

În odaia lui Frunză ședeam eu și un pretin și frunzariam într-un album, đic mai

trebuie să i-se ridice monument, atunci acesta trebuie pus în rândul facelor celebrității, cari au fost exemple de spaime pentru copiii nostri.

Un redactor al fôiei vieneze „Il. W. Extrablatt“ a avut un interviu cu ministrul de finanțe al Sârbiei Bijatovici. Cabinetul Simici, a dis ministrul, este un ministeriu independent național și un ministeriu neutral și protestez contra afirmării, că noi am fi o creatură a alianței triple. Eu n'am făcut secret din simpatiile mele către monarchia austro-ungară, căci după-cum adevăresc și trecutul meu am convingerea, că Austro-Ungaria tot deuna ne-a fost bine voitore și mă voi nisui în totdeuna să evit, ori ce lucru, care ar pute conturba amicitia dintre aceste două state. Cred însă totdeodată că este o datorință a bărbaților de stat conducători din Sârbia a a sigura țerei mele prietenia Rusiei și a fi circumspecți pentru durabilitatea acestei pretenii. Cabinetul Simici nu e însă pentru aceea nici rusesc și nici austro-ungar și se va purta astfel, ca nici una dintre numitele puteri mari să nu fie jalusă de amicitia Sârbiei față de una sau de alta.

În prima linie trebuie să lucrăm pentru pacea internă a Sârbiei, ca toate partidele să fie mulțumite. Noul cabinet nu e nici liberal, nici radical, ci constituțional. Convingerea mea e, că ex-regele Milan în curând va împăca spiritele. În Londra și Paris procedura lui Milan a fost aprobată. Voiu însă a despărți finanțele de politică și a afla o basă mai sigură financiară. Deficitele trebuiesc aplanate și dările mari reduse. Programul meu e activitate fără experimentări aventuroase.

* *

Cu privire la tratatul de comerț austro-român scrie „Timpul“ între altele :

Ori ce războiu, fie politic sau economic, presupune o pace; se poate chiar dice, că pacea este obiectivul ori-cărui războiu. Deosebirea este că, în războiele economice sau vamale, adese-ori nu există învingătoriu și învinși, ci ambele părți litigante sufer în interesele lor. Așa a fost în războiul vamal, pe care l'am avut cu Austro-Ungaria de la 1886 până la 1891.

De la 1889 până la 1891, esportul nostru a scăzut dela 83 milioane la 8 milioane și importul austro-ungar de la 120 milioane la 52 milioane. Se vede dar că rezultatul războiului vamal a fost dăunător pentru ambele părți.

De la 1891 încôce adecă din ziua în care starea de războiu a încetat prin simpla aplicare a tarifului general, fără majorarea de taxe, comerțul între am-

bele țeri a luat un nou avânt Comercial de import austro-ungar s'a urcat de la 52 milioane la 89 și esportul român dela 8 milioane la 31 milioane. Îmbunătățirea relațiilor a produs dar o schimbare mai simțitoare în favoarea comerțului nostru, căci creșterea esportului nostru de la 8 milioane la 31 milioane este în proporțiune mai mare de cât creșterea importului austro-ungar de la 52 milioane la 89 milioane.

România se găsea în pozițiunea cea mai priinciosă pentru a trata pe un picior de absolută egalitate.

De aceea vedem, că prin convențiunea comercială, care este supusă camerilor spre aprobare, cele două state nu-și modifică tarifele lor respective. Prin urmare folosul este pentru noi căci România având un singur tarif vamal, acela de la 1891, Austro-Ungaria se bucura deja de tacsele noastre actuale și, prin convențiunea actuală, nu-i acordăm nici o nouă concesione tarifară, pe când noi, cari până astăzi nu ne bucuram în Austro-Ungaria de tariful convențional, ce este în vigoare pentru alte state, de acum înainte ne vom folosi și noi, de stipulațiunile conținute în tractatele încheiate cu Austro-Ungaria și Germania, Italia Elvetia și Belgia. Acest tratament al națiunii cele mai favorizate va produce o îmbunătățire simțitoare pentru articolele noastre de esport.

Prin protocolul final aneșat convențiunii s'a stipulésă că conservele alimentare, cărnurile proșpete, uscate, sau afumate sau sârate, lâna spălată ori nespălată, peile ôsele și alte produse animale sunt admise sub ôre care precauțiuni.

De asemenea este adăugată la convenție o declarațiune foarte însemnată a plenipotențiarului austro-ungar prin care se stabilește, că rimătorii și oile din România nu vor fi supuse, cât timp va dura acest tratat, la nici un alt tratament decât acela ce rezultă din aplicațiunea dréptă și normală a dispozițiilor veterinare austriace și ungare, după starea sanitară a animalelor în România.

Părțile contractante își rezervă dreptul de a denunța ori când convențiunea, printr'un avertisment prealabil făcut cu două-spre deuce luni înainte.

Aspirațiunile naționale-politice ale românilor din Ungaria.

(Urmare).

Din această solidaritate urmază încă ceva, anume supunerea necondiționată a minorității față de majoritate, ca aparența unei desbinări să fie delăturată. Faptele acestea ne îndreptățesc, ba ne silesc a crede, că manifestațiunile conferinței naționale române și a comitetului ei trebuie să le consi-

derăm și să le tractăm de credeul național politic a întregului popor românesc.

Aci trebuie să indignem la o erore fundamentală a opiniunii publice din Ungaria. Adeseori adecă întâlnește omul părerea, că în cestia română nu ai de a face decât cu câteva duzine de capete nelinoșite, cu o mică cétă de vênatori de popularitate, de agitatori de profesiune și malconțenți egoisti, nădrăgari reverențați. Massa mare a poporului românesc, dic acestia — este pacinică, loială, străină de aceste agitațiuni, sau fără pricepere și interes față de ele. Așadară dacă acei pușini agitatori ai poporului ar deveni imposibili, atunci și cestia română mult tractată ar fi deslegată.

Cei ce astfel gândesc și calculează, trăesc în o rătăcire de compătimit, care poate deveni foarte fatală, în cazul când ar cuprinde și cercurile politice hotărîtore și factorii țerei. Din propria mea observare, precum și din comunicările celor ce cunosc bine poporul românesc și modul de cugetare și simțire, în urmă din însăși faptele se vede cu totă claritatea că tôte straturile acestui popor începând dela păstor și țeran până la cele mai înalte șiruri ale inteligenței sale, sunt pătrunse de același energic sentiment național și că alipirea pasionată către limba și nêmul sêu este proprie fiecărui român atât celui cult, cât și celui necult. În esența și eficacitatea acestui simțemint nu se schimbă nimica, dacă în masa cea mare e numai instinct și numai la cei culți ajunge la cunoștință limpede. Așa stă lucrul la tôte poporele și în sine simțemintul acesta național nu are nimica îngrijitor, pentru că coresponde fiecărui popor sănătos, capace de viață și dezvoltare.

Îngrijitoare devine cultivarea și ridicarea simțemintului național numai atunci, când el ajunge în contradicție cu sentimentele naționalităților conlocuitoare de altă limbă, sau când educațiunea națională apucă direcțiunii, cari nu numai că periclitază pacea internă a populațiunii poliglote, ci merg în contra ordinei, legilor și intereselor statului.

În mișcarea românescă — durere — se observă în timpul din urmă simptome, cari din punct de vedere general, al statului nici decum nu par indiferente, din contră sunt vrednice de cea mai seriosă atențiune, prin acestea însă nici decum nu vrem să dicem, că poporul românesc din Ungaria ar fi în genere iloial, nepatriotic și dușman statului. Persistarea mai departe pe calea apucată trebuie să ducă executarea programului politic al românilor în neîncungurabile conflicte serioase cu legile și instituțiunile esistente, precum esperința din anii din urmă cu durere a dovedit-o clar. Ôre nu sciu conducătorii bine în ce prăpaste împing poporul? Noi credem, că persoanele conducătoare ale acestei mișcări sunt în clar cu privire la scopul final, căci e vorba de o acțiune întreprinsă cu plan și continuată consecuent și care chiar de aceea poate să provôce primejdii mai mari. Trimeterea

monstruoasei deputațiuni la Viena pentru a reda Corôiei Memorandul gravaminal al românilor a fost declarată într'o parte de transgresiune preste îndreptățirea comitetului central, pe când de altă parte nesuccesul misiunii s'e consideră ca o lovitură meritată a ultraștilor români. Acastă părere încă o credem de nenimerită.

Am vădut mai sus, că conferința națională română dela 21 Ian. 1892 a hotărît predarea neamănată a Memorandului și a încredințat comitetul central cu executarea hotărîrii „fără amânare!“ Prin această actul predării grăbite a fost motivat. Cât despre timpul, locul și modul predării încercate a Memorandului către monarchul trebuie să dicem încă câteva cuvinte, fiindcă în acestea precedente oglindéză adevăratul caracter al întregii acțiuni.

Timpul dela sfârșitul lui Maiu 1892 a fost ales de arangeri drept demonstrațiune față de sêrbătorea splendidă, care s'a ținut la 8 Iunie în Budapesta întru amintirea încoronării cu corôna magiară la 8 Iunie 1867. Înainte de ce Maiestatea Sa a călătorit pentru sêrbările iubilare în capitala Ungariei a trebuit să i se spună prin deputațiune en masse și Memorandul scelleia, că la sêrbătoria iubilare români nu pot lua parte. Și ca să nu fie nici o îndoelă Memorandul român o spune apriat, „că românii sunt nedestulți cu starea, ce s'a creat din partea sistemului de guvernare, ce s'a introdus în anii 1866—68 și cu totă dezvoltarea vieții noastre publice de atunci încôce“. Ei — românii — au considerat acea stare creată de dualism de o stare trecătoare și astfel cu îndelunga răbdare au suferit nedreptatea, ce li s'a făcut în cursul unui pătrar de véc. Astfel bucuriei și veseliei celeilalte populațiuni din țera s'e i-se pună în față neîndestulirea, neîncrederea și doliul jeluitor al poporului românesc.

Alegerea locului, călătoria aceea în masă la Viena ca acolo în curtea împărătescă să depună la treptele tronului plânsorile, încă are o însemnătate bine calculată. Mai întâiu era vorba de o demonstrațiune bătătoare la ochi. În fața capitalei, în vederea delegațiilor puterilor străine și în lumina unei prese lăfite sperau însenătorii acestui pelerinagiu să atragă atențiunea Europei și să destepie în cercuri mai largi gravaminele românilor. Mai departe e clar, că doriau să se pună în legătură nemijlocită cu elementele malcotente și opoziționali din Austria. De aci vin încercările conducătorilor români de a câștiga pentru cauza lor sprijinirea cercurilor parlamentare. Ținta acesta a fost deșartă, afară de unii cehi tineri și căpi-vă pan-croași numai antisemiții s'au interesat de: „frații români“. Afară de aceea au mai fost siliți să facă și esperința neplăcută, că orașul vechiu de pe Dunăre, unde de altcum cu curiositate poftitoare sunt întâmpinate tôte poporele „interesante“ și tôte manifestațiile de stradă, față de românii numeroși, îmbrăcați în esotum național, a rêmas pe deplin indiferent și fără interes.

(Va urma.)

Erăși „Unirea“.

Fôia din Blaș nu încetéză cu invectivele ei neblesnice. Erăși suntem siliți a înregistra unele:

În nr. 5 din anul curent paradéză „Unirea“ din incidental vorbirii în cameră a dlui ministru al cultelor Take Ionescu, care pe basa scrierii lui A. Papiu Ilarian, a afirmat: că „Curtea episcopului român unit Lemeni, „sămëna a curte ungerescă atât de întrebuițată era această limbă, și la 1830 la mórtea episcopului Ioan Bob, viitorul episcop ținuse cuvântarea funebră în limba magiară. Chiar în cetatea românisului, în seminarul din Blas, se întrodusesse limba magiară; studenții neavând voie să vorbescă românesce, chip pentru a deprinde latina, vorbeau între ei ungeresce.“

„Unirea“ vine și rectifică aceste susținute de dl. Ionescu, încercându-se a arêta, că aserțiunile lui Papiu Ilarian sunt esagerate. Pe când însă constată această, de altă parte ia de bani bunicele ce dice erăși esagerat Papiu Il. despre „episcopia Sibiului.“ Ea continuă astfel:

bine registru - următoarele vor dovedi că nu greșesc — și frunzăream în tichnă, fără témă de a fi surprinși. Era acesta o carte demnă de descris, ea reprezenta operele complete ale lui Frunza, puse întrun sistem de tot răpitor, un „tutti-frutti“ plin de nuanțe și variațiuni, un călindar, sêu mai bine dis almanach, din care fără multa spargere de zap puteai ceti intrêga stare psihică a talentatului autor și firea sa cea mult înclinată spre poesie. „O Dumneșeule câte talente necunoscut, cați lucéfări nedescoperiți au apus!“ a trebuit să esclămăm ambii.

Am început a ceti. Pe pagina primă sta scris cu cernelă roșie: Sentimente pro anno 1892. Pe pagina a doua: „Frunză verde de pe têu, a venit și anul nou!“ Mai departe: În doi Ianuariu cumpêratumi-am o pârche de ghete cu 5 fl v. a: „în 3 Ianariu cheltuit'am pe bere 18 cr. v. a;“ în 5 Ianariu e un frig fioros:

„Frunzuliță de pe têu
Apa înghesă tot mereu
Frigu-i mare și cumplit
Lupul e flământ lipit...“

În cadențele aceste sublime apoi își contiuuă descrierea sentimentelor. ici urcându-se la un delicat „intermezzo“ liric, — colo coborându-se la stil de ratiociniu, la o prosă fără colorit. Și trebuie să fie așa,

căci extrema se tangunt, „cei mai renumiți bărbați întrunesc dór în sine extreme!“

Am trecut apoi cu iuțelă peste Februar, pe care-l introduce cu „frunză verde de mârăr“ ne-am oprit apoi puțin în Maiu, unde uatural am aflat florile mirosând pe întrecute, gârla șoptind a jale, filomela cântând doină, — ér la 3/15 Maiu fiind și sêrbătore națională, a cheltuit pe bere 18 cr scris optspredece cr. . . .

„Ce cronică mai e și asta, mă întrébă prietinel meu, nemai putând de rîs.“

Nu ride frate, asta tradéză genialitatea și acurateța lui Frunză. De model ș'a luat precum se vede pe Schiller, care precum se scie — și el purta registru despre cantitatea de cartofi, care o consuma, deși el nu era destoinic a o face în poesie. Eacă-așa capricii și estravaganțe de ômeni mari!“

Sotirăm la lunile de dragoste În 5/17 Octobree.

Frunză verde din Rumelia
Cunosc un inger pe Cornelia
Și ingerul acesta mă iubesc...
Căci prin ferêștră după mine privese...“

(Frunză)

Apoi urmază nescie esclămări pline de emfasă la adresa dragostei... Da Frunză

iubia cu tot focul unui poet... iubia din distanța, și meritul acesta era al meu!

„Iubesc! O câtă patimă, cât foc cerească zace în cuvântul acesta! Și cum se nu o iubesc așa ruptă din sôrele auriu, când se uită galeș după mine me iau friguri dulci... oh, îmi vine să mor de iubire...“

Sêrmanul Frunză, cnm samênă vorbele și sôrtea lui cu a tinerului Werther!

Aspra fortună au încetat, focul s'au potolit!

Pe scară sunau pașii grabnici ai lui Frunză. Abia avarăm timp a pune registru la locul sêu, când se deschise ușa și se ivi Frunză... bietul Frunză, cu fața lui de alabastru. Tremura vargă în iritațiune și aruncând căciula și mantana pe pat esclămă: „Ha așa un afront... să rîză ea cu hohot de mine... cu un flaimuc... resbunare!!“

„Ce ți s'a înlêmpat frate?“ îl întrebai, deși fi ghicii poziția. — „Nimic, nimic!“

Peste un sfert de ôră îl lăsarăm singur nemangăiat.

Sêrmană Frunză nenorocită... iați lira ta și cântă, căci cântarea te va tãmadui de dureri!!

2 Decembre 1893.

Er dacă vom să avem iconă completă despre stările de atunci, să nu uităm, că în 1848 sub Andrei Șaguna, episcop român neunit, „episcopia Sibiului, inepiscop a duce protocoalele în limba ungară, așa dară făcu atâta pentru unguri, cât nici chiar înșiși ungurii nu cutezau a pretinde după lege“, cum ne istorisece Papiu Ilarian, și dovedesc actele din timpul acela.

Adecă Papiu Ilarian esageră numai celelalte despre biserica noastră, er cele referitoare la biserica noastră sunt purul adevăr! Așa e mersul „Unirei“ pe calea invectivelor; fie chiar și neadevăr, numai să poți lovi în biserica noastră. Frumósă misiune, demná de o fóiă bisericescá! Domnii de la „Unirea“ trebuie să scie cum stá lucrul cu pretinsa „ducere în limba ungară“ a protocoalelor din ședințele consistoriului. De două ori am scris noi în această cestiune. Odată la 1890. Atunci a afirmat „Foia bis și scol.“ din Blaș tot ceea ce afirmă acum „Unirea“ și noi am rectificat în nr. 16 din 1890 arătând starea faptică a lucrului.

Anul trecut a susinut „Gazeta Bucovinei“ că Șaguna introdusese limba magiară în biserica metropolitană, firesce tot pe baza mărturiei lui Papiu Ilarian, după cum se și spune acolo.

În nr. 50 din a. tr. am rectificat și acesta, provocându-ne în parte la rectificarea din 1890. „Gaz. Buc.“ a luat notiță despre această rectificare, în Blaș se vede că nu voiesc a onosi, ce am scris noi de două ori și pentru aceea mai tipărim a treia oră, ce am scris la 1890 în această cestiune.

Étă ce am scris la 1890 și am reproduc la 1893:

„Cetitorii dizei foi, cari nu cunosc împregiurările, în cari se afla biserica ortodocsă română din Transilvania pe acelea timpuri, prin asertul duscit pot fi induși în eróre a crede: că dacia episcopul Șaguna chiar și în consistoriul seju a introdus limba magiară ca limbă protocolară, apoi de sigur a introdus-o în întreaga administrațiune a bisericeii.

Din tóte acestea însă nimic nu e adevérat. În întreaga biserică ortodocsă din Transilvania limba oficiósă, limba cultului limba instrucțiunii a fost siugur numai limba credincioșilor, limba română. Dar se scie din istorie, că biserica ortodocsă română din Transilvania era pe acelea timpuri atât de încátușată, încát guvernul țerii între altele pretindea, ca să i se subșternă tóte protocoalele ședințelor consistoriale, și încă în limba statului, carea înainte de 1848 era cea latină, er în 1848 cea magiară. Biserica prigonită cum era din tóte părțile n'avea încătării, ci trebuia să se supună aceluia pretensiunii, și astfel în consistoriul ortodocs român din Sibiu era silit să subșternă guvernului protocoalele ședințelor sale înainte de 1848 în limba latină, er în 1848 în cea magiară.

Ura și reutatea nejustificabilă față de biserica noastră împedecă pe „Unirea“ de-a recunoșce adevérul.

Nu este nr. al „Unirei“ în care dacă nu calumniéză, cel puțin să nu ia în bătaie de joc biserica noastră.

În nr. 6 în foiță persiflând pe nemeritate cartea dlui Manegúțiu, se scrie: Ca să vedeți, cât este de logic pârintele Manegúțiu, ascultai și ve uimiți: Biserica cea singură mântuitoare este „biserica română națională autoefală“ (p. 53). — Sáltă și te veselesce Sióne! Bucurate popor românesc! Dumneđu pe tine te-a ales dintre tóte némurile. Domnul Christos din semínța sa s'a întrupat și și-a întemeiat împărăția sa în biserica cetății din Sibiu! De acolo au plecat cei doisprăzece Selisceni, ca să-i fie martori din Caransebeș până la Niru Adon și până în creștetul Carpaților!

Este cuviincios, este în interesul românilor să vorbescă astfel o fóiă română despre o biserică română?

Să vede că cei de la „Unirea“ cred, că așa e bine și nu ved că își taie crengu sub picioare, că procedura lor, demná de foite dușmanilor poporului nostru, o desapróbă tótă lumea!

Tot în acest nr. vine și corespondentul din Budapesta și răspunde sau mai bine đis vrea să răspundă la notița noastră din nr. 8 dintre noi, cu titlul „Érás Unirea“. În loc însă de a răspunde cu serioșitate, corespondentul scrie între altele: „pe domnii de la „Telegr. român“ nu-i dóre de loc capul lui Fotie, ci-i dóre capul lor“ etc. Sermannl corespondent la ce a ajuns; dacă nu póte răspunde altceva, scrie pasage, ca cele de mai sus. Noi la aceste nu-i răspundem, căci nu vom a-l imita în stilul său.

Vorba e, că atât corespondentul, cât și „Unirea“ nu ne-au dat răspuns la întrebarea noastră din nr. 8 al fóiiei noastre:

Din atacurile nejustificabile, din calomniile și persiflarea bisericeii noastre prin „Unirea“, ce folos are și va avea poporul român, națiunea română?

Noutăți.

Dela Asociațiune. După informațiunile, ce le avem, în ședința din urmă a comitetului Asociațiunii transilvane s'a ales secretariu provisoriu dl Dr. Vasile Bologa, prof. și director la șola civilă de fete a Asociațiunii.

Guvernul față de sărbătorile noastre și jidovesi. În „Dreptatea“ cetim: Că pârintelului guvern al țerii cât de mult îi zace la inimă crescerea religioșă-morală a tinerimei de naționalitate română — să póte deduce și din conspitate cel publicăm mai la vale, din care reese, — că pârintelul guvern mai mult respectéză sărbătorile unei secte de câte-va sute de mii, decât pe cele ale unui popor creștin de 3—3½ milioane, — deóre ce pe când românilor le recunoșce numai 6 zile de sărbătóre, jidanilor le dá 12 zile de sărbătóre, — și acesta acuma, înafte de recepțiune, dar după recepțiune ce o să urmeze? De sigur se vor introduce numai sărbătorile jidovesi.

Étă traducerea fidelă a actului oficios trimis de direcțiunea școlilor din Lugoș consistoriului eparchial gr. or. din Caransebeș.

Sărbătorile în care școlarii gr. cat., gr. or. și israeliții sunt dispensați dela șolă § 21 din ordine:

I.

Sărbători gr. cat. și gr. ort.

La crăciun 2 zile Ianuarie 6 și 7 st. n.
La bobotéză 1 đ. Ianuarie 18 st. n.
Lunea după Paști April 10 st. n.
Înălțarea Domnului Mai 10 st. n.
Lunea după Rusalii Mai 29 st. n.

II.

Sărbători israelite.

Roshhasana 2 zile Septemb 22—23 st. n.
Iomchipur 1 đ. Octob 1 st. n.
Pesach 3 zile Octob 6, 7 și 13 st. n.
Succoth 4 zile April 1, 2, 7 și 8 st. n.
Gebnoth 2 zile Mai 21 și 22 st. n.

La procesul Memorandului. Foile din Cluș aduc scirea, că pentru membrii juriului în procesul Memorandului, care se va ține în luna lui Martiu — se vor aranja odă comode de dormit în localitățile ospetării orașului (reduță). Salele de dormit se vor instala în cofetării și în sala de mâncare. Avându-se în considerare, că pertractarea va dura timp mai îndelungat, jurații vor avé ocașie, în orele libere, a se distraje eu jocul de domino și de cărți —

Reaparițiunea „Tribunei“. „Tribuna“ a reapărut Sămbătă sara. „Institutul tipografic“ a trecut în proprietatea d-lui T. Liviu Albini, cand. de adv. și astfel judecătoria a ridicat sentința de șuprimare.

Proces. Tribunalul din Oradea-mare a judecat pe redactorul fóiiei humoristice „Vulturul“ I. Ardelean pentru o notiță din posta redacțiunii la adresa notarului Val, la o lună înușișore și 30 fl. pedéps în bani. Apărătoria a însinuat recurs, érs procurorul s'a mulțamit cu sentința adusă.

România și papa. Cetim în „Țara“ în fine Vaticanul a înțeles temeinicia resó-

nelor învocate de guvernul român contra numirei, în locul de episcop catolic la Bucureșci, a unui călugăr, și a revenit asupra alegerei, ce făcuse în persóna monsegniorului Angelis.

Sfântul scaun, dându-și bine séma de situațiunea difcilă, ce ar fi creat reprezentantului său trimițându-l într'un stat al cărui guvern nu'l agreea, a numit în locul monsegniorului Palma un prelat din statele-unite, instruit, cu adânci studii de teologie și filosofie făcute la Innsbruck și care nu face parte din nici o congregațiune călugărescă.

Esamenele de calificațiune. Pentru învățători vor avé loc în diecesa Aradului cu începere din 15/27 Februarie a. c. 8 ore dimineța, în care đi va fi cel scripturitic, érá în zilele următóre esamenele verbali și dișpractică în salacea mare a institutului pedagogic.

O îndoită tâlhărie. În nóptea de 27 spre 28 Ianuarie Bucureșcii a fost teatrul mai multor scene fioróse care a emoționat întreaga populațiune a capitalei.

Pe la órele 10 și jum. o bandă de 14 tâlhari îmbrăcați în haine țărănesci, compusă din bandiții și asasinii George Mărunțelu evadat đilele trecute dela Văcăresci și alții s'au dus la cărciumarul Petrache Nichifor, din calea Plevnei în fața casărmei călărașilor, și intrând în cărciumă, au luat la bătaie și săiatul din prăvălie, pe care l'au băgat sub tejghea, au bătut pe musterii și i-au legat, de asemenea pe soția și două fete ale cărciumarului, pe cărciumar pe care apoi l'au și torturat până ce nenorocitul le-a spus unde sunt banii.

Tâlharii au luat suma de 2.500 lei.

Dela cărciumarul Nichifor tâlharii au trecut la preotul Stan Dobre. Acolo au prins pe un vecin, pe care l'au pus să bată la ferestra preotului spre a'l șcula sub cuvânt că trebuie să grijescă pe un copil care fusese călcat de tren; când a deschis preotul, tâlharii au pus mâna pe el și au intrat, în casă, alți vecini cari auđiseră șgomot și eșiseră afară, au fost și ei prinși de tâlhari cari cu arma îndreptată în pieptul lor, iau amenințat că i vor împușca dacă fac șgomot.

O parte din cetă a prins pe cei doi guarzi comunali, cari pândesc pe contrabandisti sub podul din apropiere și i amenința cu revolverele.

În acest timp tâlharii torturau în casă pe preot și femeia lui, cerându-le bani. Preotul le-a spus, că are nisece parale în casă și hoții iau luat suma de peste două mii lei mai multe giuvaeri, obiecte din casă, și apoi au fugit.

Mai mulți dintre tâlhari au fost prinși.

Bismarek despre diaristi. Cu câte-va zile înainte de a visita pe împératul Wilhelm, principele de Bismarek a făcut următorea declarațiune măgulitoare despre diaristi

„Din puținele lucruri, pe cari le regret că le-am făcut în lunga mea viață publică, în prima linie este observația, pe care am făcut-o acum șose ani asupra diaristilor, făcând că ei tóși sunt ómeni cari și-au pierdut cariera. Acum însă m'am convins, că diaristii sunt ómeni culți, activi și cu întinse cunoștințe. Guvernele ar face forțe înțeleptesce dacă în primul rînd s'ar adresa diaristilor pentru a ocupa funcțiunile administrative și diplomatice mai grele, întocmai cum se practică în Franca“.

„Cea mai frumósă viață, cea mai nobilă misiune o au diaristii. Ei sunt adevérații propagatori ai culturai și ai civilizațiunii; ei sunt ecoul fidel al opiniei publice, căci ei sunt în zilnice relații cu tóte păturile societăței noastre, pe cari le cunosc bine și le simt nevoile, durerile și bucuriile, adaugă „Țara“.

Concert. Reuniunea română de cântări din Sas-Sebeș arangează Duminecă în 18 Februarie n. 1894 Concert în sala cea mare dela hotelul la „Leul de aur“ următóru program l Frunzulică, cor micșt (sextet) de G. Musicescu. 1. Cucuruz, cor bărbătesc, de V. Humpel. 3. Re-sai lună, cor micșt (sextet) de G. Musicescu. 4. Hai în horă, cor bărbătesc de G. Dima. 4. Cântec final, cor micșt de Krentzer

6. Sunt soldat, cor bărbătesc de G. Dima. 7. Sténcuța, cor micșt (sextet) de G. Musicescu. 8. Zorirea, cor bărbătesc de C. Attenhofer. 9. Nevasta, cor micșt (sextet) de G. Musicescu.

Prețul de întrăre de persóna: 60 cr. Suprasolvirii se primesc cu mulțamită. Bilete de întrăre se vënd în prăvălia de manufacturi a d-lui J. Oniț și în séra concertului la casă. Începutul la 7½ óre séra După concert petrecere cu joc.

Necrolog. Cu inima plină de durere aducem în cunoștință, că neuitatul meu șof și bunul nostru tată Ioan Mih, proprietar după un scurt dar greu morb, provédut cu sf. taine, a reposit în Domnul în 1 Februarie n. a. c. neposul la 1 órá în al 71-lea an a laborioșei sale vieți.

Înmorméntarea rămășițelor pămâtesci defunctului s'a făcut Sămbătă în 3 Februarie n. a. c. la 2 óre p. m.

Vinerea 2 Februarie n. 1893.
Ioan Simion, Antone ca fii. Paraschiva n. Macarie ca soție

„Reunirea românilor“.

De sub pótele Munților Apuseni, la finea lui Ianuarie, 1894.

(Încehere)

Idea fundamentală a cărții este: Unirea, când s'a făcut, nu s'a făcut din convingere religioșă, ci din motive politice.

Ne mai esistând acum acele motive politice, cari au provocat unirea, ar trebui ca românii uniți cu Roma să se întorcă ér la biserica mamă, la biserica ortodocsă, adecă să se facă o „reunire“. Afară de aceea, că biserica ortodocsă orientală este biserica veche a românilor, cauza, că românii uniți ar fi să trecă la ortodocsie și nu viceversa, o află autorul și în aceea, că biserica română unită este espusă și amenințată de „catolicismul strein, puternic, șiret și despot“.

Ca să documenteze aceste teze și să arete, că unirea a causat mult reu poporului român și efectele desbinării le simțim până ađi, autorul a adunat un însemnat material istoric, pe care l'a divizat în patru părți mari.

Partea I. „Cestiunea în fond“, espune obiectul cărții, arătând relele cauzate prin desbinare, aducând și câteva exemple.

Partea II. „Cestiunea în realitate“ descrie urmările unirei. Aceste urmări sunt funeste pentru biserici și școle, pentru preoți și poporeni.

Bisericile și școlele, în comune cu uniți și neuniți vegetéză și nici nu e mirare, când de multe ori o mână de ómeni trebuie să susțină două biserici și două școli în loc de câte una. Preotii în atari comune trăesc réu, stola birul etc. cad jertfă proselitismului; autoritatea lor suferă, și nici când nu pot introduce o disciplină între credincioșii lor de frica că acestia îi părăsesc. Poporul e gata ori când să trecă dela o biserică la alta. Aceste treceri apoi îl fac nestatornic și ne-bisericos.

Partea III. „Cestiunea în firul istoric“ autorul își dá silința să ne facă „să cunoșcem perfect evenimentul: — unirea — apoi să estragem din astă cunostință conclusiunile logice fără patimă, dar și fără încunjur“. Spre acest scop autorul pune înaintea cetitorilor evenimentul unității așa precum l-au descris istoricii nostri cei mai fruntași (Șincai, Ilarian, Laurian, Șaguna, Popea, Barițiu, Hurmuzaki etc.) apoi își face conclusiunile sale.

Partea IV. „Cestiunea în realitate“ ajunge autorul la conclusiunea eă reunirea noastră este posibilă, cu atât mai vértos, „dacă acum 200 de ani unirea cu biserica Romei și prin ea scisiunea noastră în două confesiuni sau mai bine đis în două ierarchii, nu a purces din sentimentul public,

din propria convicțiune religioasă a poporului român; — această convicțiune cu atât mai puțin poate veni as tădi în considerare, ca impediment la unificarea noastră ierarhică.

Aici e interesantă espunerea motivelor cari vorbesc pentru și contra uni-rei noastre cu Roma.

Autorul în fine e de părerea, că pentru realizarea „reunirii” sunt trei factori: Presa română, Archiereii de ambele erarchii și Asociațiunea transilvană și poporul va urma glasului și planurilor acestora.

În cadrul acestui cuprins, autorul a adunat un vast material, referitor la subiectul tractat. Acesta îi dă o însemnătate cărții. O altă însemnătate are din cauza, că prin ea se accentuează puternic, se sulează și am pute dice se ține la ordinea țilei idea înfrățirii, nouă atât de necesară, idea reunirii chiar și dacă acum nu se va pute realiza.

Cartea dlui Manegut merită atențiunea tuturor cercurilor române, dincoace și dincolo de Carpați.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere populară a Ardélului

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Modul de viață al mocanilor este ciobănesc, frumos, idilic. Bărbații numai din când în când vin acasă de la munte, feciorii și mai rar. Băiații când sunt de 12 ani sunt duși la munte, la oi și dela etatea aceasta ei nu se mai despart de ele, până la vârsta de 22—25 ani, când se însoră. Din cauza aceasta mocanul cunoșce așa de bine natura oiei, îi cunoșce și soi vindeca toate bôlele, poate mai bine ca veterinarul. În totă viața lor ciobănescă, erna vara, mocanii trăiesc sub cerul liber, în aerul curat de munte și de câmp și pentru aceea ei sunt în genere oameni vênjoși, voinici și sănătoși. Acesta e cauza, că mocanilor le sunt atât de dragi oile și iubesc viața liberă ciobănescă, în care sunt crescuți de copii. După ce mocanul se căsătorește, devine și el, din cioban, ce a fost până aci, stăpân de oi și împreună cu tatăl sau cu socrul seu, eventual cu frații și cumnații de-ai lui formază o așa numită „târlă”, în care sunt de obicei 3—4 mii de oi. Stăpânii târlei împart speșele și venitele târlei în proporția numărului de oi ce are fiecare în târlă.

Portul mocanilor, anume al feciorilor și fetelor când se gâtesc de serbătoare, la nuntă

sau când merg pe vedere, este următorul după descrierea făcută de G. Pitiș: *)

Feciorul se gâtesce, cu ciobeci noi, cămașă nouă, peste cămașă cu zăbun și laibăr; zăbunul de lână cafenie cu măneci, în piciorie cu păpuși și în cap cu pălărie și mai nainte ras de jur împrejur, pe frunte, pe după urechi și în cîafă și pèrul lăsat chiciă.

Peste mijloc, peste cămașă, e încins cu șerpar, cu teca și amnarul la brău, ăr peste șerpar în o curelușă fîntuită.

Fata se gâtesce cu o rochie din materie de casă, numită androc, cu șurț, cu lai bār de mătăsă, apoi cu iie subțire, cu mânec de materie fină străvechie, numită simizet și cusută cu bob de fir, ori cu fluturi. Iia se dice că e cu șenătău (pumnășei cu fir) de se înfășură pe mână; măneca la mână e strîmtă și făcută cu pumnii de fir ori dacă nu e cu pumni, e cu panclieșă de o strînge de mână ceva mai jos de cot. Și la gât iiele sunt cusute tot cu fir cu guleraș de-i dice obinziică, ori e gulerașul cu fluturi. Iia e numai ciupag, că de la brău în jos sunt pòtele, de se fac cu brăcinar și sunt ca o fustă; la ii mai bune, pòtele nu se cos de ele. La gât sunt fetele cu ghisore (monete mici în jurul gâtului) și cu ghiordan (salbă) de icusari ori rubele ori și galbeni mici și cu salbă de galbini de cei mari, cusuți pe gâtian de fir; dar salbăși giordan de galbeni de cei mici avèu numai cele mai bogate de era lăsată salba mai jos ceva pe piept. În piept era fata cu nașfe numite și ținte; erau de argint în formă de linte, pe margini cu luminișe și în mijloc cu o lumină mai mare. Nașfele erau cât podul palmei de mari și avèu fetele până și câte patru: două de-o parte și două de altă parte în piept cusute de laibăr.

Astădi nașfe nu mai sunt și în loc de ele se vèd la unele brăne de argint sulate cu aur, ori paftale (copcii) de argint. În urechi sunt fetele cu cercei, mai înalte cu trei piciorie, acum mai mult cu câte un picior și legați pe după gât cu balț de gâtian de fir și care era mai bogată, cu lăntșor de aur. În cap acuma se peptenea cu două code, de le lasă de spate, dar mai mult de se peptenea cu o còdă lăsată pe spate și încă mai de mult se peptenea cu o còdă în frunte de-o ducea peste cap și o impletea cu coda din cîafă. În vîrfuț còdei le pune câte o panglică făcută de trei ori pe mână și prinsă cu bumbușcă. În piciorie sunt cu păpuși, ăr de mult cu păpuși galbeni cu copor (câlcăiu nalt) și și mai înainte cu cisme galbene cu crețe și cu copor. Cu cisme galbene cu copor, umbla și fetele și nevestele mai tinere; cele bătrâne umbla cu cisme negre, ăr bătețele până la 14 ani cu cisme roșii cu copor și crețe.

(Va urma.)

*) Veđi: Căsătoriile la Români săceleni, de G. Pitiș („Conv. liter.” Nr. 11 1891).

Turnătoria de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

în Timișóra — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provèdute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătore prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

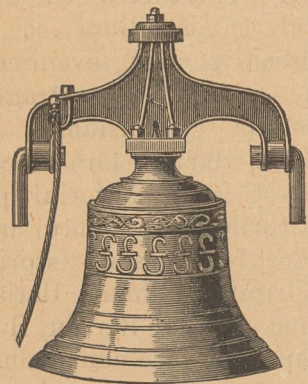
clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoșă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se

recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[17] 4—52

Preș-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

„IULIA”, cassă de economii, societate pe acțiuni în Alba-Iulia.

Convocare.

P. T. domnii acționari ai „Cassei de economii, societate pe acțiuni IULIA” în Alba-Iulia se învită prin această cu onore în sensul statutelor § 14 și următorii la a

II-a Adunare generală ordinară,

a numitei societăți, carea se va ține în Alba-Iulia în 6 Martiu, eventual în 24 Martiu a. c. st. n. înainte de amègi la 9 ore în localul institutului.

Obiectele vor fi:

1. Raportul direcțiunei despre cursul afacerilor în anul 1893.
2. Bilanțul anului 1893.
3. Raportul comitetului de supraveghiere asupra bilanțului și darea absolutului.
4. Impărțirea venitului curat, fiesarea dividendei pe anul 1893 și fiesarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunei și a comisiunei de supraveghiere pe anul 1894.
5. Alegerea a 3 membrii în direcțiune și a 2 membrii în comitetul de supraveghiere.
6. Esmiterea alor doi membrii pentru supraveghierea scrutiniului și verificarea procesului verbal.

Domnii acționari cari voiesc a participa la adunare în personă, ori prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune la cassa societăței acțiunile și eventual documentul de plenipotență cel mult până în 5 Martiu a. c. la 12 ore a. m.

Alba-Iulia, în 3 Februarie, 1894.

[25] 1—1

Direcțiunea.

„IULIA”, cassă de economii, societate pe acțiuni în Alba-Iulia.

BILANȚUL

și contul profitelor și al perderilor pe anul II de gestiune dela 1 Ianuarie până în 31 Decembre, 1893.

Contul bilanțului.

Active.		Pasive.	
	fl. cr.		fl. cr.
Cambii escomptate	113,064.56	Capital acționar	fl. 25,000
Imprumut ipotecar	3091.—	Rate versate	24,315.—
Imprumut. oblig. cu cavenți	1863.—	Depaneri spre fructificare	80,469.22
Mobiliariu	723.29	Cambii reescomptate	9,670.—
10 % amortisare	32.72	Interese anticipate	1,943.40
Spese de fondare	468.03	Fondul de rezervă	220.80
20 % amortisare	93.60	Fondul de pensiune	11.97
Interesa de reescomp. anticipate	146.63	Dividenda ex 1892 neridicată	194.77
Spese de protest	3.10	Diversi creditorii	87.16
Cassa în număr	568.14	Profit curat	2493.11
	119,405.43		119,405.43

Contul profit și perderi.

Eșiri.		Intrate.	
	fl. cr.		fl. cr.
Interese pentru depuneri:		Interese:	
a) ridicate	396.67	a) de cambii	5990.13
b) capit.	2554.54	b) de impr. hipotec.	201.91
Interese de reescomp.	637.89	c) de impr. cav.	117.53
Salarie	740.—	d) de întârziare	233.98
Chiriă	173.33	e) după depuneri proprii	127.50
Contribuțiune	456.09	Provisiuni	1180.55
Compet. de timbre	50.08	Diverse	51.19
Porto postal	34.11		
Spese curente	240.65		
Amortisare la mobiliariu	32.72		
Amortisare la speșe de fondare	93.60		
Câștig curat	2493.11		
	7902.79		7902.79

Din ședința direcțiunei, ținută în Alba-Iulia în 30 Ianuarie, 1894.

A. Velicanu m. p.,
director executiv.

Fl. Rusan m. p.,
cassar.

D. Cinbulia m. p.,
comptabil.

S. Micu m. p.,
președinte.

N. Ivan m. p.,
membru în direcțiune.

N. Barbu m. p.,
membru în direcțiune.

G. Totoianu m. p.,
membru în direcțiune.

I. Cirlea m. p.,
membru în direcțiune.

[26] 1—1

S'a revèdut și aflat în consonanța eu cărțile duse în ordine deplina.
Alba-Iulia, în 3 Februarie, 1894.

Membrii comisiunei de supraveghiere:

Stefan Crișian m. p.,
președinte.

Teodosiu Lobonțiu m. p.

Nicolau Cado m. p.